

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: **Rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění na základě longitudinální studie SHARE**

Autor práce: Michaela Zajíčková

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Tématem předkládané magisterské práce jsou rozdíly v prevalenci akutního infarktu myokardu (IM) a souvislost mezi ní a prevalencí rizikových faktorů KVO u respondentů studie SHARE, a to v souboru respondentů evropských zemí, i v souboru respondentů pouze z Česka. Vzhledem k tomu, že kardiovaskulární nemoci zůstávají nejčastější příčinou úmrtí v ČR, jedná se stále o aktuální téma. Analytická část práce vychází z dat studie SHARE (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) což umožňuje porovnat rozdíly v prevalenci IM i ve významu jednotlivých rizikových faktorů mezi ČR a ostatními zeměmi Evropy.

Cíle práce tj. popsat rozdíly v prevalenci IM a rizikových faktorů IM ve vybraných evropských zemích a v ČR, porovnat rozdíly ve vztahu sociálních determinant a IM v různých zemích a ověření již publikovaných zjištění o významu socioekonomických rizikových faktorů jsou vhodně zvoleny a vycházejí z teoretických podkladů práce.

Výzkumné otázky jsou samy o sobě v pořádku, nicméně ne úplně korespondují s deklarovanými cíli práce. Souvislost s geografickým charakterem prostředím (zemí) je součástí otázek zaměřených na porovnání vztahu mezi vzděláním respektive faktorů životního stylu a prevalencí IM v ČR a jiných evropských zemích

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Autorka v práci využila velké množství odborné literatury a zdrojů, které jsou dobře citovány.

Teoretická část je pečlivě zpracovaná, přehledně shrnuje velké množství poznatků včetně přehledu nejvýznamnějších studií zaměřených na zkoumanou problematiku, popisu nejvýznamnějších rizikových faktorů KVO, teorie epidemiologického přechodu, konceptu kardiovaskulární revoluce atd. Také kapitola věnovaná studii SHARE je zpracovaná přehledně.

V diskusi autorka sice cituje také velký počet prací, s kterými porovnává vlastní výsledky. Chybí ale snaha o vysvětlení zjištěných neshod, např. rozdílné zjištění o prevalenci IM v Izraeli, nebo proč se u respondentů z Česka nepotvrdil vliv velikosti sídla.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Zvolení dat ze 6.vlny studie SHARE je pro účely práce zcela v pořádku. Metodika studie SHARE je dobře popsána, autorka správně upozorňuje na přesné znění otázky, ze které vycházela data o

prevalenci IM. Za podstatnou chybu ovšem považuji nepřesné definování nezávislých proměnných (potenciálních rizikových faktorů), což v konečném důsledku negativně ovlivnilo i diskusi výsledků a nejistot. Z definice není jasné, zda jde o měřené hodnoty, lékařem potvrzené diagnózy, nebo pouze sdělení od respondentů. Navíc v textu je zaměňovány pojmy jako krevní tlak vyšší než 140/90 mm Hg (str.50) s „lékařem diagnostikovaný vysoký krevní tlak (str. 69), nebo vysoký cholesterol s pojmem“ zvýšené krevní lipidy“. Definice proměnné velikostní kategorie osídlení zcela chybí.

K zodpovězení předkládaných výzkumných otázek si autorka zvolila jednak jednoduchou popisnou statistiku a dále metodu mnohonásobné logistické regrese. Metoda logistické regrese byla zvolena správně, metoda je dobře teoreticky popsána, chybí ale informace o zvolené hladině statistické významnosti. Za správné považuji separátní regresní modely pro muže a ženy, naopak za zvažování by stálo spojení všech rizikových faktorů do jednoho modelu. Vyloučení proměnných s vysokým podílem chybějících odpovědí je správné a svědčí o dobré práci s daty. Oceňuji i snahu doplnit chybějící data o rodinném stavu z dalších vln studie.

Použitá data i metodika jsou pro potřeby diplomové práce vhodné.

Analytická část práce (správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy)

Výsledky popisné statistiky jsou v textu dobře popsány a přehledně zobrazeny v tabulkách a grafech. V tabulce 3 je chybně stanovena prevalence IM u nejstarších mužů, což se promítlo i do grafu 8.

Také výsledky logistické regrese jsou přehledně popsány a doplněny tabulkami. Neshoda v interpretaci výsledků v textu s výsledky v tabulkách je na str. 59, kde je uvedeno, že u velikosti místa a prevalence IM se neprojevila statistická významnost u obou pohlaví (u mužů byl ale rozdíl podle údajů z tabulky významný). Dále na straně 71 je uvedeno, že „byla potvrzena statisticky významná souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání a rizikem infarktu shodně u obou pohlaví“, u mužů ale p-hodnota byla 0,055. Dalo by se tedy mluvit o výsledku na hranici významnosti. Tato chyba se potom promítá i do diskuse a hodnocení cílů práce.

V tabulkách je chybně uváděna p hodnota rovna 0,000 místo <0,001.

Interpretace výsledků je spíše popisná, diskuse možných nejistot je nedostatečná. Tvrzení, že práce u respondentů studie SHARE potvrdila protektivní vliv alkoholu je vzhledem k použitým datům i metodám velmi diskutabilní.

Závěry práce (odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.)

Autorka v závěru odpovídá na všechny položené výzkumné otázky

Kapitola „Závěry práce a doporučení“ je velmi pěkná, zde již je srovnání vlastních výsledků s odbornou literaturou a velmi oceňuji zasazení vlastních výsledků do problematiky prevence KVO i návrhy, jak využít výsledky ke zlepšení efektivity preventivních programů.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Práce je po formální stránce velmi dobře napsaná. Je v ní pouze minimum nepřesností nebo překlepů. Struktura celé práce je přehledná a dobře popsána. Teoretická část je psána čtivě a dobrou češtinou, v analytické části jsou občas zvoleny méně obratné formulace při popisu výsledků regresních analýz.

Grafy, obrázky a tabulky jsou na dobré úrovni, pečlivě zpracované. U tabulky 3 bych doporučila upřesnit, o výsledky z kterých zemí konkrétně jde.

Celkový rozsah práce odpovídá požadavkům na diplomovou práci.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Předkládaná se věnuje stále aktuálnímu tématu prevalenci a rizikovým faktorům IM.

Celá práce je dobře zpracována, s jasným členěním a přehlednou úpravou. Teoretická část, je velmi pěkně napsána, s využitím množství odborné literatury. Autorka se věnovala problematice IM z mnoha hledisek. Vzhledem k šíři a složitosti celé problematiky by bylo možná vhodnější zaměřit se pouze na vybranou část (např. socio-ekonomické faktory). Autorka se snažila o poctivý a pečlivý přístup ke všem aspektům, to ale v konečném důsledku vedlo i k určité povrchnosti a nepřesnostem.

Výzkumné otázky práce jsou dobře zvoleny, použité statistické metody jsou odpovídající.

Výsledky jsou popsány pečlivě, bohužel ale obsahují několik chyb v interpretaci.

Autorka odpovídá na všechny zvolené otázky, v diskusi a interpretaci výsledků někdy chybí kritičtější zamyšlení nad vlastními zjištěními.

I přes zmíněné nedostatky práce splnila svůj cíl. Závěry práce, tj. především nutnost v praxi zacílení preventivních programů na vybrané skupiny považují za přínosné.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Na jaké hladině statistické významnosti byly statistické testy prováděny, a co znamená p-hodnota u referenční kategorie nezávislých proměnných v tabulkách?

Uveďte nejistoty vašich zjištění, dané například zvolenou statistickou metodou nebo charakterem dat, týkající se vztahu mezi IM a konzumací alkoholu.

Datum:

28. 5. 2018

Autor posudku:

MUDr. Kristýna Žejglicová

Podpis: